

Hírforrás

Aktuális információk Nógrád megye könyvtárosai számára

BALASSI BÁLINT DÍJ

Alapítás ideje: 1995. február 15.

Alapítók:

Balassi Bálint Megyei Könyvtár, Magyar Könyvtárosok Egyesülete Nógrád Megyei Szervezete, Közművelődési és Közgyűjteményi Dolgozók Szakszervezetének Könyvtári Alapszervezete, Közalkalmazotti Tanács.

A díj egy 4 cm átmérőjű, kör alakú ezüst emlékérem.

A díj minden évben egy alkalommal, az új könyvtárépület átadásának évfordulóján kerül átadásra.

A díjazottak száma évente 3 fő.

A díj elnyerésének tartalmi kritériumai:

A Balassi Bálint Megyei Könyvtárban végzett kiemelkedő tevékenység.

Elnyerhetik azok a nem könyvtárban dolgozó személyek is, akik jelentősen hozzájárultak könyvtárunk tartalmi tevékenysége színvonalának emeléséhez, a könyvtár, a könyvkultúra értékeinek gyarapításához. Elnyerhetik a díjat a Nógrád megyében, kivételes esetben megye-, vagy országhatáron kívül élő személyek is, akiket életművük, személyes helytállásuk alapján a könyvtár dolgozó kollektívája példaképnek tekinthet, s mint ilyet bemutatthat a könyvtárat látogató lakosságnak is.

A díjazottak köréről a Balassi Díj Kuratórium dönt a tárgyév április 6-ig beérkezett javaslatok (könyvtári dolgozók, kuratóriumi tagok, felkért javaslattevők) alapján.

Díjazottak

1995

Kojnok Nándor , a Balassi Bálint Megyei Könyvtár volt igazgatója

Nagy Zoltánné, salgótarjáni könyvtáros

Szőlösi Miklós, a pásztói Teleki László Városi Könyvtár volt igazgatója

1996

Földi Péterné, somoskőújfalu könyvtáros

Szappan Kohári Lőrinc Miklós pásztói könyvtáros

Oroszlánné Mészáros Ágnes, a balassagyarmati Madách Imre Városi Könyvtár igazgatója

1997

Oroszné Katona Anna, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár igazgató-helyettese
Szabó Ernőné, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár volt igazgatója
Medve Ilona, a kisterenyei városi könyvtár gyermekkönyvtárának vezetője

1998

Vertich József, amatőr helytörténeti kutató
Csík Pálné, a salgótarjáni Bolyai János Gimnázium nyugalmazott iskolai könyvtárosa
Galcsik Róbertné, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár dolgozója

1999

Dr. Czipó Ernőné, nyugalmazott helyismereti könyvtáros
Gerhát Gyuláné, a pásztói Teleki László Városi Könyvtár igazgatója
Harmat Mária, jászberényi főiskolai tanár, tanszékvezető

2000

Füzesi Istvánné, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár gyermekkönyvtárosa
Nagybakos Istvánné, a bátonyterenyi Ady Endre Művelődési Központ könyvtárvezetője
Noskó Sándor, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár volt gazdasági igazgatóhelyettese

2001

Riba Etelka, az Országos Szlovák Önkormányzat alelnöke
Czikora Pál, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár könyvkötője
Magyar Tamás, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár tájékoztató könyvtárosa

2002

Kővári Józsefné, a TEMI salgótarjáni könyvtárának könyvtárosa
Bánkúti József, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár nyugalmazott gondnoka
Balláné Kollár Anna, a mátranováki községi könyvtár könyvtárosa

2003

Vas Ágnes, a balassagyarmati Madách Imre Városi Könyvtár helyismereti könyvtárosa
Feri Ibolya, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár módszertani osztályvezetője
Kelemen Istvánné, az érsekudvarkerti Mikszáth Kálmán Közművelődési Intézmény könyvtárosa

2004

Gecse Zsuzsanna, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár helyismereti könyvtárosa
Gyetzvainé Szorcsik Angéla, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár kapcsolatszerző könyvtárosa
Horváth Andrásné, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár gyermekkönyvtárosa
Menichné Molnár Éva, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár igazgatóhelyettese
Pálinkás Katalin, a balassagyarmati Madách Imre Városi könyvtár igazgató-helyettese
Dr. Praznovszky Mihály, irodalomtörténész, a Palócföld főszerkesztője

2005

Szikszai Márta, a Szent Lázár Nógrád Megyei Kórház Orvosi Könyvtárának vezetője
Területi Művelődési Intézmények Egyesülete Nógrád m-i Könyvtára
Virág Andrásné, Alics Annamária a Balassi Bálint Megyei Könyvtár nyugalmazott feldolgozó könyvtárosa

2006

Kőszegi Tiborné, a balassagyarmati Madách Imre Városi Könyvtár munkatársa
Patakiné Kerner, Edit előadóművész
Kapás Tünde, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár zenei könyvtárosa

2007

Egner Péterné, a Balassi Bálint Könyvtár gazdasági igazgatóhelyettese
Ludasi Tünde, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár feldolgozó könyvtárosa
Rauscher Gyuláné, a Rétsági Városi Művelődési Központ és Könyvtár könyvtárosa

2008

Antal József, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Közművelődési Intézet tájékoztató könyvtárosa
Nagy Jánosné, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Közművelődési Intézet nyugdíjas könyvtárosa
Barócsi Sándorné, a Teleki László Városi Könyvtár olvasószolgálati osztályvezetője

2009

Bódi Györgyné dr. könyvtáros, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Közművelődési Intézet volt igazgatója
Nagy Mónika, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Közművelődési Intézet gyermekkönyvtárosa
Dr. Csongrády Béla közíró

Balassi-díj

Bódi Györgyné dr. Simon Zsuzsanna

Bódi Györgyné dr., Zsuzsa, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Közművelődési Intézet volt igazgatója, korábban helyismereti könyvtáros.

A díjazott kollégánkat már igazgatói kinevezése előtt is több évtizedes, eredményes szakmai tevékenység fűzte a megyei könyvtárhoz. Lelkes, odaadó könyvtárosi munkájának gyümölcse a mai helyismereti gyűjtemény. Hozzáértése, valamint széleskörű kapcsolatépítő tevékenysége nélkül nem jöhetett volna létre, a mára már Nógrád megye minden területét feldolgozó és bemutató, átfogó helyismereti dokumentumállomány.

A helyismereti részleg vezetőjeként aktív szerepet vállalt a Vertich- és a Praznovszky gyűjtemény kialakításában és működtetésében is. Nevéhez fűződik többek között a régi képeslapok, plakátok, fotók digitalizálásának megszervezése, ahhoz a sikeres pályázatok megírása és lebonyolítása is.

Neve alatt fellelhető számos értékes publikáció, tudományos munka is. Olvasószolgálatos kollégaként, szakértőként a kutatókat, a szakdolgozókat, s a helyismereti témák iránt érdeklődő olvasókat mindig nagyon készségesen segítette. Munkabírása és szorgalma a mai napig példaértékű.

Intézményünk első számú vezetőjeként is, elkötelezetten, hivatástudattal, áldozatkészen, végezte napi feladatait. Munkája során mindig empatikus volt, korrekt módon viszonyult a kollégák, a részlegek és az osztályok felé. Felvállalt feladatait maximálisan, lelkiismeretesen teljesítette. Szakmai és külső kapcsolataira nagy hangsúlyt fektetett.

Igazgatói tevékenysége alatt sikerült elérnie a könyvtár és a civil szervezetek szoros együttműködését. Az Élet- és Tudásfa Olvasókör jelenléte a könyvtárban, az ő nevéhez is fűződik.

A civil szervezetek - többek között az Élet és Tudásfa elnöke; a Mikszáth Társaság, a Salgótarjáni Polgári Kör, a Múzeumbaráti Kör, a Madách Társaság, a Tájak, Korok, Múzeumok, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Nógrád Megyei Szervezete, a Helyismereti könyvtárosok Szekciója - aktív tagjaként, jelentős szerepet vállalt, és vállal a mai napig is Nógrád megye kulturális életében.

Mindennapi kapcsolataira a baráti közvetlenség és az érzelmgazdagság jellemző. Érzékeny, nyitott személyiség. Ennek köszönhetően szakszervezeti vezetőként több cikluson át élvezte a kollégák bizalmát, s végezte az érdekképviseléssel kapcsolatos teendőket. Munkája mellett családjára is büszke lehet. Férjezett, 2 felnőtt leánygyermek édesanyja, négy unoka nagymamája.

Műdezekért és Nógrád megye kulturális értékeinek megőrzése érdekében kifejtett magas színvonalú tudományos- és publikációs tevékenységéért, a Balassi Kuratórium 2009-ben Bódi Györgynét Balassi díjban részesíti.

Nagy Mónika

Nagy Mónika 1987 óta dolgozik a Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Közművelődési Intézetben. Előtte a Bolyai János Gimnáziumban érettségizett és ugyanitt könyvtáros asszisztensi képesítést szerzett. Kezdetben a régi gyermekkönyvtár munkatársa volt. Majd az új könyvtárba költözés után a módszertani osztályra került, ahol könyves programok, rendezvények szervezése volt a feladata.

Gyermekei születése után új feladatot kapott az osztályon, a megye közművelődési könyvtárainak gondozását végezte. 2001-ben került vissza a gyermekkönyvtárba, ahol a mai

napig dolgozik.

Mindennapi feladatai és iker lányai nevelése mellett elvégezte az Országos Széchenyi Könyvtár által indított felsőfokú könyvtáros asszisztens tanfolyamot, majd ennek közvetlen folytatásaként a bajai Eötvös József Főiskola budapesti kihelyezett tagozatán diplomázott.

2005-től az Élet - és Tudásfa Olvasókör Gyermek - és Ifjúsági Szekciójának vezetője, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Nógrád Megyei Szervezetének 2007-től vezetőségi tagja.

A Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Közművelődési Intézetben végzett több évtized alatt felelősséggel, megbízhatósággal végezte, és végzi munkáját. A gyermekrészleg kapcsolati rendszerének megújításáért, kibővítéséért sokat tett, és tesz folyamatosan.

Sikeres pályázati munkája eredményeként számos rendezvénysorozat valósult meg az intézményben. Ezek közül kiemelkedő fontosságú az Edit néni könyvespolca című vidám felolvasó délelőtti, mely évek óta az egyik leglátogatottabb rendezvény, a gyerekek körében nagyon kedvelt program. Munkáját a jó kommunikációkészség, a jó szervezőkészség, szakmai hozzáértés jellemzi.

A vélemény nyilvánításaiban tájékozottság és kiforrott egyéniségről valló kritikai gondolkodás tapasztalható. Kollégáival jó emberi kapcsolatot alakított ki, és tart fenn. Munkatársai szeretik, tevékenységét nagyra értékelik. A gyermekkönyvtár kis olvasóival, látogatóival könnyen megtalálja a hangot, a gyerekek szeretettel fordulnak segítségért Mónika nénihez.

Mindezek alapján a Balassi-díj kuratóriuma Nagy Mónikát 2009-ben szakmai munkájának elismeréseként Balassi-díjban részesíti.

Csongrády Béla

Csongrády Béla általános iskolába, a Dornyay Béla nevét viselő intézmény jogelődjébe járt, majd a Madách Imre Gimnáziumba érettségizett éppen ma 50 évvel ezelőtt, 1959. június 8-án.

Gyermekkorától szenvedélyes könyvbarát, hűséges olvasó.

Az ELTE Bölcsészettudományi Karán, nappali tagozaton szerzett középiskolai tanári diplomát, majd népművelési szakmai vizsgát tett, és megszerezte a filozófia oktatói oklevelet is. Magyar filozófiatörténetből doktorált 1981/82-ben.

Évtizedeken át a művelődésirányításban dolgozott. A rendszerváltást követően a Nógrád Megyei Hírlap szerkesztőjeként, illetve hat éven át felelős szerkesztőjeként dolgozott 2002-ig, nyugállományba vonulásáig.

Évekig tanította a Madách Imre Gimnáziumban a jövőű újságírókat, későbbi kollégáit, és tanított a pécsi egyetem salgótarjáni tagozatán is.

A megyei laphoz nagyon szoros szálak fűzték, illetve fűzik a mai napig is: első cikke még egyetemista korában jelent meg a Nógrádban, és azóta is folyamatosan publikál. 1963-tól rendszeres szerzője a Palócföldnek, amelynek éveken át szerkesztőségi tagja, rovatvezetője is volt.

Lokálpatrióta érzelmű, kulturális, művészeti jellegű írásaiból először 1994-ben jelent meg könyve, KÖTÖDÉSEK címmel, majd később VIGASZÁGON címmel gyűjtötte kötetbe interjúit, kisesszéit, recenzióit, kiállítás megnyitó szövegeit.

Közben feldolgozta a legújabbkori, 1964-ben indult Nógrád megyei Madách - kultusz negyvenéves történetét, amely REMÉNY A CSILLAG címmel két részben jelent meg.

Tekintve, hogy a József Attila Művelődési Központ 1966-os megnyitása óta a színházi előadások döntő többségét, mintegy 500-600 produkciót látott és 20 éve kritikákat is írt róluk, ZSINÓRPADLÁS NÉLKÜL címmel könyvet is tető alá hozott Salgótarján színházi életéről. Az elmúlt években sok kiadvány társszerzője, szerkesztője is volt.

Különösen közel áll a szívéhez a TANÁREGYÉNISÉGEK A MADÁCHBAN című két kis füzet, amelyet mint a Madách hagyomány Ápoló Egyesület elnöke jelentetett meg, tisztelettel

adózva számos jeles salgótarjáni pedagógus emléke, munkássága előtt.

Csongrády Béla érdeklődése és általános műveltsége széleskörű. Mindig is a kultúra követe volt, ahol kulturális rendezvény és program zajlott a városban, ott őt mindig köszönthették.

Évtizedek óta tisztviselője, alelnöke, elnöke a TIT megyei egyesületének, jelenleg is tagja a nagy múltú értelmiségi szervezet országos elnökségének. Megalakulása óta, azaz harmadik éve vesz részt a Palóc Parnasszus szerkesztőségének munkájában, a Szerdatársaság Irodalmi Kávéház programjainak összeállításában, megvalósításában.

Dr. Csongrády Béla tevékenységét évek során több jelentős kitüntetéssel is elismerték. Megkapta a Madách díjat és a Nógrád megyei sajtódíjat, a város pedig Pro Urbe illetve Salgótarján díszpolgára címmel tüntette ki. Soha nem a népszerűségért tette dolgát, inkább vezérelte a kulturális értékek iránti érzékenysége, a köz szolgálata. Művelt, precíz ember, akiről Nógrádban, mint az irodalmi hagyományok ápolásának egyik jelentős képviselőjéről vélekednek.

Könyvtárunk író-olvasó találkozóinak számos esetben volt házigazdája, a meghívottak beszélgetőtársa, és szinte kivétel nélkül valamennyi rendezvényünk, programunk résztvevője. Munkáját a hozzáértés, a szaktudás, a felkészültség és az igényesség jellemzi. Eddigi életútja, tevékenysége példaként állítható Nógrád megye könyvtáros társadalma elé is.

Dr. Csongrády Bélát a Balassi Kuratórium 2009-ben Balassi díjjal jutalmazza.

KÖNYVTÁRUNK NÉVADÓJA: BALASSI BÁLINT

A Balassiak a 13. század óta Magyarország leghatalmasabb nagybirtokos nemzetségei közé tartoztak. Ősi birtokaik Észak-Magyarországon Zólyom, Hont és Nógrád vármegyékben terültek el.

Balassi Bálint 1554. október 20-án született Zólyom várában. Apja Balassi János, aki ekkor a zólyomi vár főkapitánya volt, anyja Sulyok Anna. Kitűnő neveltetésben részesült: Bornemissza Pétertől, a kor humanista és protestáns műveltségű írójától tanult, majd Nürnbergben járt iskolába.

Már gyermekkorában elkezdődtek a megpróbáltatások, amikor apját hamis vádak alapján, a Habsburgok elleni összeesküvés gyanújával letartóztatták. A család Lengyelországba menekült, s nemsokára követte őket a börtönből megszökött Balassi János is. A fiatal költő itt fordított németről magyarra egy vallásos elmélkedést **Beteg lelkeknek való füves kertecske** címmel – szülei vigasztalására. A hazatérés után, hogy kiengesztelje a bécsi udvart, részt vett egy Erdély elleni hadjáratban. Fogságba került, Báthory István fejedelem magával vitte Lengyelországba. Mire hazaért, édesapja meghalt, a gyám, Balassi András pedig kiforgatta őket csaknem minden vagyonukból.

Balassi Bálint ekkor már verseket írt, tanulmányozta a trubadúrköltészetet, Petrarca líráját. Hogy meg tudjon élni, beállt a végvári vitézek közé: Egerben és Érsekújvárott szolgált hadnagyként. Erőszakos, botrányos viselkedése miatt azonban meg kellett válnia katonaságtól. Anyagi ügyeinek rendezésére 1584 karácsonyán házasságot kötött unokatestvérével, Dobó Krisztinával. 1585 őszén megszületett fia, János.

1587-ben élete mélypontján állt: országos botrány hőse volt, perek sorozatában szerepelt, házassága miatt vérfertőzés gyanújába került. Egy év múlva azonban sorsa jobbra fordult: a katolikus vallásra való áttéréssel ismét elnyerte az udvar kegyét, hadnagyi kinevezést kapott Érsekújvárra, és feleségétől is sikerült elválnia.

1589 elején írta az olasz Cristoforo Castelletti *Amarilli* című pásztordramájának alapján a **Szép magyar komédiát**. Az eredeti művel szemben nála a megbomló, de helyreálló szerelmi idill a magyarok számára vonzóbb színtérre, vítézi környezetbe került.

1593-ban újra katonai szolgálatot vállalt, csatlakozott Pálffy Miklós seregéhez. A Felvidék több várát sikerült visszafoglalniuk. Esztergom ostrománál azonban török ágyúgolyó sebesítette meg mindkét combján. Sérüléséből már nem gyógyult meg, hosszas szenvedés után, 1594. május 30-án, pünkösd hétfőjén hunyt el.

Balassit a magyar nyelvű költészet megújítójaként tartjuk számon. Létrehozta a magyar szerelmi lírát (Anna-versek, Júlia-versek, Célia-versek) – ezzel a petrarkizáló szerelmi poézist honosította meg

irodalmunkban. Az istenes költeményekben a zsoltárok műfaji hagyományait használta fel, de azoktól a személyes jelleg miatt lényegesen eltérő vallásos lírát hozott létre.

Balassi Bálint valószínűleg kora legműveltebb embere volt: a magyar mellett még nyolc nyelven beszélt. A klasszikusokon kívül kiválóan ismerte és fordította a 15-16. századi újlatin lírát is. Így megfelelt a reneszánsz költőszerep lényeges elvárásának: poeta doctus, vagyis tudós költő lett.

Ajánló bibliográfia:

1. Balassi Bálint versei. Budapest: Balassi Kiadó, 1993. (Régi magyar könyvtár. Források)
2. Balassi Bálint összes művei (szerk. Kőszeghy Péter). Budapest: Osiris, 2004. (Osiris klasszikusok)
3. Balassi Bálint: Szép magyar komédia. Budapest: Balassi Kiadó, 1999. (Millenniumi Könyvtár)
4. Gyarmati Balassi Bálint énekei. Budapest: Szépirodalmi Könyvkiadó, 1986.
5. Balassi Bálint és kora. Budapest: Balassi Kiadó, 2004.
6. Barangolások Balassi Bálint nyomában (szerk. Ujváry Gábor). Budapest: Balassi Bálint Intézet, 2005.
7. Eckhardt Sándor: Balassi Bálint. Budapest: Balassi Kiadó, 2004.
8. Horváth Iván: Balassi költészete történeti poétikai megközelítésben. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2004.
9. Jakab László - Bölcskei András: Balassi-szótár. Debrecen, KLTE, 2000.
10. Kőszeghy Péter: Balassi Bálint. Magyar Alkibiadás. Budapest: Balassi Kiadó, 2008.
11. Nemeskürty István: Balassi Bálint. 2. bőv. kiad. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2004.

Bodor Tiborné

„A VILÁG VÁLTOZIK, A KÖNYVTÁR BIZTOS PONT MARAD”

Mára nincsenek élesen elhatárolódó munkafolyamatok könyvtárunkban.. Igyekszünk megmaradni erőforrásainkkal úgy gazdálkodni, hogy mindig a legszükségesebb területre csoportosítsuk azokat. Azok a kollégák, akik eddig „csak” az olvasók kiszolgálásával, a könyvtári szabad terekben dolgoztak, mára aktív részesei lettek a könyvtár működéséhez nélkülözhetetlen belső szakmai háttérmunkálatoknak is és természetesen ez a szerepvállalás az ellenkező irányban is így működik. Szakmai munkánkat csak így tudjuk elvégezni.

Jó példa erre az utóbbi hónapokban végzett, rendkívül megerőltető tevékenységünk, amely során átvizsgáltuk, revízió alá vettük a teljes felnőtt kölcsönözhető könyvtári állományunkat. E munka kapcsán leválogattuk a kölcsönzői terekből azokat a dokumentumokat, amelyek több példányban voltak kihelyezve, mint ahogyan azt a kölcsönzések forgalma indokolná. Igyekeztünk, a használat során megrongálódott dokumentumokat is leválogatni annak érdekében, hogy az olvasók számára kínált dokumentumállomány szellősebb, ezáltal jobban áttekinthető legyen. A több hónapon át tartó munkafolyamatot úgy végeztük el, hogy közben a szolgáltatásunk zavartalanul működött. Olvasóink csak azt a pozitív tény tapasztalták, hogy szebbek lettek a szabadpolcok és több rajtuk az új dokumentum. A raktári állományból a régi kiadású főléspéldányokat szintén leválogattuk és töröltük a nyilvántartásokból. Ezeket a dokumentumokat olvasóink számára és nagy öröme, egységáron értékesítettük. Folyóirat börzét is rendeztünk ebben az időszakban, ahol a nem tartós megőrzésű lapokat kínáltuk beiratkozott olvasóink számára ingyenesen.

A könyvtár állományát ebben az évben is folyamatosan gyarapítottuk. Erről ad ékes tanúságot a honlapunkon elérhető, havonta frissített *Új könyveink* ajánló és az a kölcsönzői kínáló polc, ahol mindig a legfrissebb beszerzésű olvasnivalót ajánljuk látogatóink számára.

Mindemellett nagyon fontosnak tartjuk, hogy a - még csak a kezdetén tartó - szemléletváltást minél szélesebb körben ismertessük és elfogadtassuk. Munkakedvünket és kreativitásunkat, növeli, hogy az eddigi bevezetett változásokról pozitív visszajelzéseket kaptunk, s ez egyben azt is jelenti, hogy jó úton haladunk.

Néhány hónapja megújult logóval azonosítjuk intézményünket. Természetesen e logó is azt hirdeti, hogy a múlt hagyományaira, a biztos alapokra építve, de az eddigitől eltérő formákat is bevezetve igyekszünk a jelen kor kihívásainak, elvárásainak eleget tenni. Könyvtárunkat és szolgáltatásainkat népszerűsítő új szóróanyagaink - amelyeket szintén mi magunk készítettünk - már e logóval jelentek meg. A szóróanyagok stílusa is változott, figyelemfelhívó kérdéseivel elgondolkodtatják a felnőtteket és gyermekeket: Tényleg ismerik-e, kihasználják-e könyvtárunk valamennyi szolgáltatását? ... de egyben azt is hirdetik miért érdemes hozzánk betérni.

A látogatói igények gyors, alapos, személyre szabott és pontos napi kiszolgálásán túl, folyamatosan dolgozunk azon is, hogy feltérképezzük környezetünk látens igényeit és erre építve új típusú szolgáltatásokkal lépünk Salgótarján és Nógrád megye lakossága elé.

Tudjuk, hogy korunkban nagy szerepe van a civil csoportosulásoknak, egyesületeknek, kluboknak. Ezért indítottuk útjára a Világjáró Klubot és a Nosztalgia Filmklubot. Mindkét társaság havi rendszerességgel találkozik a jövőben intézményünkben, s bízunk benne, hogy jó hírlünket továbbadva, egyre szélesebb körben terjed el, milyen jó hozzánk tartozni.

Könyvtárunk és kollektívánk fontosnak tartja, hogy a társadalom hatására és igényére változzon, minél gyorsabban tudjon reagálni a megfogalmazódó elvárásokhoz és szerves része legyen a helyi közéletnek.

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete Nógrád Megyei Szervezete az év első felében két alkalommal ülésezett. Első alkalommal, a teljes tagsággal, másodsorra a vezetőségi tagokkal közösen hoztuk meg aktuális döntéseinket. Az MKE támogatásának köszönhetően áprilisban képviseltük intézményünket és bemutatkozási lehetőséget teremtettünk a Palócföld folyóirat és a Palócföld Könyvek szerzőinek is a 2009. évi XVI. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon. Egyesületünk helyi szervezete, a Közalkalmazotti Tanács és az intézményi szakszervezet, mint minden évben, idén is aktívan közreműködött a Balassi nap idején megszervezésében.

Bóna Kovács Károly Galériánk a megszokott havi rendszerességgel ebben az időszakban is megújult. Kiállításaink során, a megyénk határain túra is kitekintettünk, amikor az egri művészeti középiskolások számára biztosítottunk bemutatkozási lehetőséget. Dr. Agócs József fotói, majd a Babakiállítás után, legutóbbi megnyitónkon nyugdíjba vonult kollégánk, Antal József kiállítását avattuk.

A tájékoztató kollégák Benedek Elek és Radnóti Miklós műveiből az év elején kiemeltést készítettek, helyismeretes kolléganők pedig Balassira és könyvtárunk névfelvételére emlékezve kiállítási tárlót állított össze. Ezekkel a mini kiállításokkal emlékezünk és hívjuk fel olvasóink figyelmét is az idei évfordulóra. Gyermekrészlegünkben az elmúlt napokban Nemzetközi Gyermeknapot rendeztünk, ahol a tartalmas irodalmi program és a játszóház mellett, az általunk meghirdetett akció keretében összegyűjtött játékokkal is megajándékoztuk az óvoda és kisiskolák vendégeinket. Néhány nap múlva már ugyanezen a helyszínen a Pedagógusnap alkalmából köszöntöttük azokat a lelkes és elhivatott tanárokat, akik fontosnak tartják a gyermekek

esztétikai-, és kulturális nevelését, illetve az irodalmat, az olvasást, az információ szerzés könyvtárral kapcsolatos módozatait és hosszú ideje elhivatott együttműködő partnereink ebben a hálás és szép feladatban.

A közelmúlt eseményei között említhető a „Húsvét a gyermekkönyvtárban” mottót viselő rendezvényünk, amelynek keretében a tavaszi ünnepkörre emlékeztünk fiatal olvasóinkkal.

Szintén az olvasószolgálati szintér adott helyett annak a színvonalas *Anyák napi programnak* is, amelyet az Esélyek Házával (Nógrád Megyei Esélyegyenlőségi Iroda) közösen szervezett intézményünk. Ezen az ünnepségen Becsó Zsolt, Nógrád Megye Közgyűlésének Elnöke köszöntötte a meghívott édesanyákat, s

kollégánónk Gyetvainé Szorcsik Angéla, Endrei Judittal beszélgetett. A nagy sikert aratott ünnepi műsor keretében ajándékokkal, virággal és megható irodalmi műsorral kedveskedtünk a 100 fős közönségnek.

Virtuális olvasótermünkben helyet adtunk a *Kistérségi beszélgetések* címmel futó programsorozatnak, valamint kollégáink az Internet Fiesta keretében ismét hasznos ismeretekkel gyarapították az érdeklődő középiskolások tudását. Internetes képzéseink során több csoport számára oktatjuk és szeretettjük meg a digitális írástudást.

Összefoglalóban, amely a teljesség igénye nélkül készült, csupán azt kívántam érzékeltetni, mennyi területen jelenik meg könyvtárunk tevékenysége, mennyi oldalról kapcsolódunk az iskolák, az intézmények, a vállalatok felénk megfogalmazódott elvárásai mellett, a városi és megyei lakosság igényeihez. Ezzel, a csak az Olvasószolgálatot érintő eseményekre visszatekintő sokszínű és gazdag tartalommal bíró összefoglalóval is azt igazolhatjuk, hogy elhivatott, szakmájukat szerető, optimista könyvtárosok dolgoznak intézményünkben. A nehézségek ellenére valamennyien bízunk a jövőben és hisszük, hogy könyvtárunk az általunk végzett munka következtében mindig megtalálja a társadalomban méltó helyét. Ennek biztosítéka hozzáállásunk és az irányú szemléletünk, hogy minden körülmények között, számunkra a használati elégedettség a legfontosabb.

Látogatóink nap, mint nap személyes visszaigazolást adnak szolgáltatásainkról és örömmel nyugtázzhatjuk, hogy ezek a visszaigazolások mind azt erősítik, hogy szeretnek hozzánk jönni és szükség van ránk!

Ludasi Tünde

„A NAVA LEHETŐSÉGEI AZ ETIKAI NEVELÉSBEN”: INTERNET FIESTA 2009

Az idei Internet Fiesta időszakára (március 23 – 31.) újra a közgazdasági szakközépiskola tanulóival terveztem órákat, a nava.hu weboldal „érintésével”. A Nemzeti Audiovizuális Archívum Különgyűjteményei között találhatóak a Színház- és Filmművészeti Egyetem vizsgafilmjei az 1955 és 1985 közötti évekből. Napjainkban a retró korát éljük, így ezek a '60-as, '70-es években készült rövidfilmek (többségük 8 és 15 perc közötti) a korszak láttatására is kiválóan alkalmasak: ruhák, zenék, épületek, beszédstílusok stb. Am ettől is sokkal izgalmasabb beszélgetések kerekedtek egy-egy film kapcsán magáról a történetről.

Az órák a következőképpen épültek fel: a könyvtár virtuális olvasótermében megnéztük a projektorral kivetített filmet, filmeket az osztállyal és az osztályfőnökkel. A filmek előtt egy rövid ismertetőt tartottam a nava.hu jelentőségéről, használatáról és elérhetőségeiről, valamint pár mondatban felvázoltam a következő filmet, mintegy megfigyelési szempontokat adva hozzá. Ezek után – hogy ne foglaljuk a helyet az internetezők elöl –átmentünk a könyvtár Olvasótermébe, és megbeszéltük a látottakat, hallottakat. A diákok már a vetítés során azonnal reagáltak: felkacagtak, tetszésüknek illetve nemtetszésüknek adtak hangot: tehát folyamatos figyelemmel kísérték a „mozit”. A beszélgetést a tanárnő irányította, de szinte csak visszavisszautalva a látottakra, és a tanulók meglepő nyíltsággal kapcsolódtak be és mondták el véleményüket.

Remek választásnak bizonyultak a filmek, ennek a korosztálynak a problémáit felölelve szó került a kamaszok minden jellegzetes megnyilvánulásáról, kapcsolatairól. Szülők, haverok, galerik, bűnözés, szerelem, szexuális felvilágosítás, iskola, tanulás. Az osztályfőnöki órák jellegzetes témakörei ezek, és a filmek segítségével teremtett légkör – és nyilván az iskolán kívüliség, a könyvtár – felszabadultabbá, oldottabbá tette a résztvevőket. A filmek megadták az alaphangot, illusztrálva és bemutatva egy problémát. Mi pedig megpróbáltunk mai megoldásokat keresni, aktualizálni: kivel beszélgetsz a családban őszintén, létezik-e még és mit jelent ma a barátság, milyen értékeket tartasz szem előtt a párválasztásban, milyen céljaid vannak az életben, mennyire befolyásolják életedet a szüleid...

Hihetetlenül izgalmas volt hallgatni a fiatalokat! Lélekűdítő volt a társaságuk, az őszinteségük, olykor-olykor a naivságuk. Bekapcsolódtak a beszélgetésbe a fiúk is, s néha élénk vita alakult ki. Az órák végeztével alig lehetett rávenni a társaságot, hogy visszamenjenek a következő órára az iskolába; sajnálták, mert szívesen maradtak volna még, és örömmel jöttek vissza a következő alkalomra.

Máté Lászlóné

„A CSEND ÉS A BÉKE SZIGETÉN MEGPIHENHET A LÉLEK...”

Gondolatok a 19 éve működő Salgótarjáni Képzőművészeti Szabadegyetemről

Az első szabadegyetemi foglalkozássorozatot 1990-ben került megrendezésre Salgótarjában, a Kohász Művelődési Központban, majd pár év kihagyás után a József Attila Művelődési Központban folytatódott a rendezvények szervezése. Ettől kezdve, mind a mai napig folyamatosan működik ez, a városunkban igen népszerű képzési forma, művelődő közösség, amely, ha az első időszámítást vesszük figyelembe, éppen a tavalyi évben, 2008-ban vált hivatalosan is „nagykorúvá”.

A szabadegyetemet a Salgótarjában élő amatőr képző-és iparművészek számos szakmai fórumon megfogalmazott igénye hozta létre. Tudni kell, hogy a nyolcvanas években talán minden eddiginél virágzóbb korszakát élte Nógrád megyében a képzőművészet. Az itt élő hivatásos és amatőr képző- és iparművészek száma ekkor volt a legmagasabb, élénk kiállítási gyakorlat zajlott. Akkor még évente került megrendezésre a Tavasz Tárlat, az országosan is kuriózumként emlegetett Salgótarjáni Szabadtéri Szoborkiállítás, s kezdetét vette a két évente bemutatkozó Egyedirajz Biennálé szervezése. Rendszeresen fogadta látogatóit a Mátraalmási Nemzetközi Művésztelep, még természetes volt a mecénatúra napi gyakorlata, a salgótarjáni Bolyai János Gimnáziumban – az országban elsőként - Iskolagaléria nyílt, hogy aztán gomba módra szaporodva kövessék ezt az úttörő kezdeményezést más iskolák is. Nagy létszámban voltak jelen a megyében az amatőr alkotók is. Számukra a megyei művelődési központ biztosította a bekapcsolódást az alkotótáborok és nyári művésztelepek tevékenységébe. Néhányan, az un. „nagyok”, már befutott művészek közül, mint pl. Iványi Ödön, Czinke Ferenc, a fiatalok közül Földi Péter, kis alkotóközösségeket, szakköröket alakítottak ki maguk körül és tanácsaikkal segítették az amatőr alkotók szakmai tevékenységének fejlődését.

Am mindezek mellett és mindezek ellenére is, a megyei amatőr képzőművészek részéről egyre sürgetőbben fogalmazódott meg a kérdés, miszerint szükségük lenne egy folyamatosan működő képzési, továbbképzési lehetőség biztosítására. Nos, ez az igény szolgált alapul a képzőművészeti szabadegyetem létrehozásához, megszervezéséhez. Ezek után nézzük, hogy mi is szükségeltetik egy szabadegyetem működtetéséhez.

Technikai igénye minimális: kell egy megfelelő méretű terem, két, lehetőleg jó minőségű diavetítő, egy nagy méretű vászon, mert a vetítés egyidejűleg, párhuzamosan két géppel történik. Humán oldalát tekintve is roppant egyszerűnek tűnik a feladat: kell egy jó előadó, és végül, de nem utolsó sorban érdeklődő és fogékony hallgatóság. Nos, mi nagy-nagy szerencsével Bálványos Huba Munkácsy-díjas grafikusművész, főiskolai tanár személyében olyan előadóra találtunk rá, aki közel két évtizede rendíthetetlen motorja ennek a sorozatnak, s akinek neve, rendkívül szuggesztív előadói készsége, személyisége az elmúlt időszak alatt immár végérvényesen összeforrta a salgótarjáni szabadegyetem történetével.

A szabadegyetemi előadások látogatói többségükben autodidakta képzőművészek, művésztanárok, rajztanárok, óvónők, de szép számmal akadnak közöttük a művészeti ág iránt érdeklődő „laikusok” és középiskolás diákok is. Ez utóbbi korosztály jelenléte különösen nagy jelentőséggel bír rendezvényünkön, hiszen fontosnak tartjuk, hogy a tehetséges fiatalokat minél előbb bekapcsoljuk a felnőtt alkotók körébe, annál is inkább, mivel közülük jó néhányan maguk is túl vannak már az első „alkotói szárnypróbálgatásokon”. Ide kívántatódik egy megjegyzés, miszerint a szabadegyetem ugyan az autodidakta alkotók továbbképzésének indult az 1990-es évek derekán, ám elég gyorsan kinőtte eredeti funkcióját, s hamarosan a város egyik legnépszerűbb szellemi műhelyévé vált, olyan ismeretterjesztő, közösségi formává, amelyet a humán értelmiségi réteg – középiskolai tanárok, orvosok, ügyvédek – is számon tart és szívesen látogat.

Mára kialakult rendszeres látogatói köre, „törzsközönsege”, ez kb. 25-30 fő, de minden évben akadnak újabb és újabb érdeklődők is. A korosztályok tekintetében is rendkívül változatos a megoszlás, volt olyan évadunk, amikor a legfiatalabb hallgatónk mindössze 14, míg a legidősebb 81 éves volt.

Nem vagyok híve a statisztikai adatok túldimenzionálásának, de azért készítettem egy gyors mérleget a szabadegyetem elmúlt két évtizedéről, amely időszak alatt 19 tavaszi és őszi évadot bonyolítottunk le, pontosan 84 előadással. Ha nagyon visszafogottan számolok – előadásonként 50 fővel – (bár nemegyszer

volt olyan évadunk, amikor 80 szék is kevésnek bizonyult), ez azt jelenti, hogy eddig közel 5000 érdeklődő tisztelte meg folyamatosan vagy alkalmi jelleggel előadásainkat.

Az egyes évadok programjainak összeállításánál mindvégig az volt a fő célkitűzésünk, hogy egyrészt, olyan előadásorozatokra invitáljuk a hallgatókat, amelyek az önálló alkotótevékenységet segítve, elsődlegesen a művészi ábrázolásmód elsajátítását és alkalmazását alapozzák meg, s azok gyakorlati megoldásaira irányulnak. Másrészt viszont folyamatosan jelen volt az előadásokon az alkotások értelmezésének és befogadásának szempontjait figyelembe vevő műelemzés és a művészettörténeti ismeretközlés is.

Ami a tematikát illeti, Bálványos tanár úr változatos és rendkívül gazdag kínálatot biztosított ez alatt a két évtized alatt a hallgatóknak. Szinte nincs a magyar és az egyetemes képzőművészetnek olyan nagy mestere, stílusirányzata, művészeti korszaka, amely önálló formában vagy érintőlegesen ne szerepelt volna már témaként a szabadegyetemen.

A Nagy alkotók – Különleges művészeti értékek sorozatcímet viselő előadások többször is visszatértek az évek során. Csak néhány név a régi korok és újabb évszázadok mesterei közül, akiknek a munkásságával megismerkedhettünk: Bruegel, Hieronymus Bosch, Egon Schiele, Chagall, Michelangelo, Goya, Pablo Picasso, Gustav Klimt, Kondor Béla, Derkovits Gyula, Gulácsy Lajos, Csontváry Kosztká Tivadar.

A második nagy témakörbe azok az előadásokat sorolhatók, amelyek a művészi alkotói folyamat felől közelítve, annak mozzanatait, elemeit, alkalmasint az összehasonlító elemzést sem nélkülözve vették górcső alá. Néhány téma ezek közül is: Vizuális nyelvezeti konvenciók. Szimmetria – változatok. Kompozíció-változatok. Műhelyek, kísérletek, csoportosulások. Ónarcképek, portrék és nem portrék.

Mint harmadik nagy témakörrel beszélhetünk azokról az előadásokról, amelyek összefoglalóan szóltak egy-egy korszak képzőművészetéről, egy konkrét képzőművészeti stílusirányzatról, mint pl. az impresszionizmus, vagy éppen képzőművészeti csoportosulásokról, mint pl. a Nagybányai iskola, a Szinyei Társaság, a Szentendrei Iskola, a Nyolcak, a KUT, a Gresham. A példatár itt is rendkívül gazdag: A művészet eredete. Mire való a művészet a XX. században? Mire való az ábrázolás nélküli művészet? Mire való a szórakoztató művészet, pl. a giccs? Ezek a témák pl. egy három alkalomból álló előadásorozat részei voltak. Vagy egy másik sorozatcímet: Szellemi áramlatok forrása-e vagy folyómedre a XX. századi művészet?

Itt a következő előadások hangzottak el: Tradíció és újítás. Az esztétizáló művészet. A protestáló művészet. Az érvényesülés művészete. Eredetiség és epigonizmus. Elmosódó műfajhatárok, változó funkciók.

De a legtöbb hallgatót azok az előadások vonzották, amelyek egy-egy központi motívum, vagy téma körbejárásával mutattak be alkotókat és alkotásokat, átlépve történelmi, földrajzi és stílus határokat, mondhatni a barlangrajzoktól egészen a Velencei Biennálén kiállított legújabb művekig, szabad teret adva mind az előadó, mind a hallgató számára az összefüggések, párhuzamosságok vagy éppen eltérések keresésére.

Néhány előadás címet e témakörben is közreadunk: Szubjektivitás vagy énközpontúság? A személyiség személyessége az alkotásban. Vagyunk az elidegenedett világban. Idegen világ lakik bennünk. Énközponti világok. A tettetések művészete. Krisztusok és Prométheuszok - eszményhordozó mitikus alakok a képzőművészetben.

Fontosnak tartom megjegyezni, hogy a szórólapon – tudatosan - sosem előadásokra, hanem foglalkozásokra invitáltuk a hallgatókat. A szabadegyetem ugyanis hasonlóan egy hagyománynak (nem túl költői a hasonlat, de találó), történelme során nemcsak hogy szárbá szökken, hanem a hagyományhoz hasonlóan újabb és újabb héjakkal gazdagodott. Az előadások tulajdonképpen csak a központi magját képezték a foglalkozásoknak, amelyek az évek sok más járulékos programmal is kiegészültek, úgyis, mint a kötetlen beszélgetések, közös tárlatlátogatások, az alkotók munkáinak bemutatása kollektív vagy egyéni bírálatra, esetleg korrekúrára.

S hogy mit tartok a Salgótarjáni Képzőművészeti Szabadegyetem legnagyobb eredményének?

Mindenekelőtt azt, hogy 19 éven keresztül sikerült folyamatosan működtetni. Ez az erénye egyben a szervezőmunka legnagyobb nehézségét is jelentette, ugyanis abszolút mértékű pályázati függősége teljesen kiszámíthatatlanná tette egy-egy évad indítását, magyarul pályázati pénz nélkül egyetlen előadást sem tudtunk volna megfinanszírozni saját erőből. Legfőbb szponzoraink az elmúlt évek alatt az NKA, a Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány, valamint a Nógrádi Mecénás Alapítvány voltak, de nem

hagyhatók ki a sorból azok a salgótarjáni közművelődési és közgyűjteményi intézmények sem, amelyek nagylelkűen, minden anyagi ellenszolgáltatás nélkül befogadták rendezvényünket, mivel intézetünk önálló infrastruktúrával hosszú éveken keresztül nem rendelkezett. S természetesen eredménynek tartom azt is, hogy közel húsz éven keresztül nem fulladt ki ez a rendezvény, életben tartották, és jelenlétükkel támogatták mindazon lelkes művészek és művészetbarátok, akik ez idő alatt megfordultak közösségünkben.

Hivatalos hatásvizsgálat soha nem készült a szabadegyetemről, a hallgatók szóbeli és írásos visszajelzései, s maga a folyamatos érdeklődés, részvétel elegendőnek bizonyult ahhoz, hogy mindig a folytatás mellett döntsünk. S hogy vajon milyen érzelmeket váltott ki a hallgatókból a szabadegyetem? Erről valljanak ők maguk. A gondolatok sorát zárja tehát egy pár soros idézet egy olyan cikkből, amely 2000 karácsonyán jelent meg a Nógrád Megyei Hírlapban, az úgynevezett „szeretetoldalon” egy, a szabadegyetemet rendszeresen látogató képzőművész tollából.

„...Még az is érthető lenne, ha valaki megkérdőjelezné, hogy elgépiesedett világunkban, ahol nehezen találja meg a helyét és megbecsülését a képzőművészet, van-e ma erre itt igény? Ezért különösen jól esik látni az érdeklődő társaságot, a rendszeresen visszatérő hallgatókat, fiatalokat és idősebbeket egyaránt. Az előadásokon csendesen ülünk, figyelemmel kísérve Bálványos Huba párhuzamosan két géppel vetített színes és válogatásban igen gazdag, színvonalas dia-sorozatát. Képzőművészeti alkotásokat látunk, képeket, szobrokat, épületeket, bútorokat és tárgyakat, évszázadok messzeségéből vissza-visszaérkezve napjainkhoz. Miközben híres és kevésbé ismert alkotók munkáival ismerkedünk, megnyugtató és kellemes hangulat vesz körül bennünket. Ez az atmoszféra Bálványos Huba csendes, derűs személyiségéből árad. Előadásaiban nemcsak oktat, inkább kérdéseket vet föl, meditál, a fontoskodó kinyilatkozásokat, pedig kerüli.

Hónapoknak kellett elteltelnie ahhoz, hogy teljesen megértsem azt, hogy itt, ebben a műhelyben a képzőművészet ürügyén valójában az életünkről beszélgetünk, mély filozófiai gondolatokat is felvetve: merre tart az emberiség, a kultúra, a művészet. Egyre sivárabbnak tűnő világunkban pedig jó, hogy vannak még a csendnek és békének olyan szigetei – többek között a szabadegyetem is – ahol, ha csak rövid időre is, de megpihenhet a lélek.”

Papné Kovács Éva népművelő, a szabadegyetem szervezője

NOSZTALGIA FILMKLUB A KÖNYVTÁRBAN

„Meseautóban színezüst erdők során

Repülünk a szívünk tavaszán.

Arany országút csillogó gyémánt porán

Repülünk a mesék kocsiján.”

Édesapám nagy rajongója és gyűjtője a régi magyar filmeknek. Vasárnaponként ebéd után sokszor telepedtünk le együtt a tévé elé és merültünk el a múlt világában, ültünk be egy órára a „meseautóba”. Talán innen jött a klasszikus filmek iránti szeretetem. Mindig is elbűvöltek a különböző korban játszódó filmek hangulatai, ruhái, történetei, melyek, ha csak egy rövid időre is, de képesek elvarázsolni a nézőt, elterelni gondolatait a mindennapi gondokról. A színészek, akikbe sokszor beleszeretünk, a színésznők, akiknek sokszor szeretnénk a helyében lenni.

A Balassi Bálint Megyei Könyvtár filmklubot indít azzal a céllal, hogy nosztalgiazásra hívja mindazokat, akik szeretik a régi filmeket. A néha fekete-fehér, néha sercegős és ódivatú, nem modern technikával készült klasszikusokat. A vetítések minden hónap első keddjén és csütörtökjén, tíz órától a könyvtár emeletén, a Gábor Dénes teremben lesznek.

Tartsanak velünk! Énekeljünk az esőben, legyünk szegény titkárnők, akibe beleszeret a gazdag bankigazgató, hős, aki megmenti szerelmét, királyok, királynők, kalózok, nevezzünk, vagy sírjunk együtt!

Következő két előadásunk időpontja:

2009. július 07. (kedd) 10 óra

2009. július 09. (csütörtök) 10 óra

A filmklubban való részvétel ingyenes.
Minden mozit kedvelő látogatót szeretettel várunk!

Kapás Tünde

EURÓPAI UNIÓS PLAKÁTKIÁLLÍTÁS

A Külügyminisztérium évek óta tartó könyvtártámogatási programjának keretében elkészült Magyarország EU csatlakozásának 5. évfordulója alkalmából egy öt tablóból álló mobil kiállítás. Ez a kiállítás 2009. május 1. és december 31. között vándorolhat a megye könyvtáraiban. A megyei és városi könyvtárakon kívül a legkisebb könyvtárba is eljuthat, és nemcsak a közművelődési könyvtárakban állítható ki. A tablókhoz készült egy totó is, amelyet a látogatók kitölthetnek, a helyes megfejtők között apró ajándékokat lehetne kisorsolni.

Több településről már kaptunk visszajelzést, hogy szívesen fogadnák a kiállítást falunaphoz vagy egyéb programhoz kapcsolódva. Mivel több garnitúra is rendelkezésre áll, további jelentkezőket is várunk.

A szervezők felhívták a figyelmet két dologra:

- a programot dokumentálni kell (fotók), a látogatók számát is pontosan rögzíteni kell
- elsősorban a megyei és városi könyvtárba kell eljutnia a kiállításnak, valamint azokra a helyekre, amelyeket a Külügyminisztérium már támogatott.

Kérem, az igénylősor jelezzék, hogy mikorra szeretnék a kiállítást, hány db totót kérnek, és hogy támogatottak voltak-e. Továbbra is várunk minden érdeklődő könyvtárat, hogy jelezze, mikorra kéri a kiállítást, hogy a beosztást el tudjuk készíteni. Várjuk jelentkezésüket az alábbi címeken: ibolya.ferik@bbmk.hu, pvadasz@bbmk.hu

A táblázatból is látható, hogy az első események már lezajlottak. Lelkes pedagógusok és a könyvtáros, Simonné Lőcsei Mónika szervezésében nagy sikerrel rendezték meg Cereden az Európa-napot, ahol a kiállítás és az ahhoz kapcsolódó totó mellett vetélkedőn, játékos feladatok megoldása közben szerezhettek új ismereteket az Unió országairól. A programról készült képeken jól látszik, hogy a gyerekek jól érezték magukat, élvezték a játékot és a játékos tanulást.

Ferik Ibolya

Az eddigi visszajelzések alapján a kiállítás menetrendje:

	Időpont	Helyszín	Kapcsolódó rendezvény
1.	Apr. 29-től	Cered	Európa-nap
2.	Máj. 9-től	Szécsény	Városnap
3.	Május 26-tól	St., BBMKKI	Világjáró Klub, bemutatózó program
4.	Május 28-29.	Palotás	Falunap
5.	Június	Rétság	
6.	Július 25-26	Ipolytarnóc	Falunap
7.	Augusztus	Patvarc	Falunap
8.	Szeptember	Pásztó	
9.	Szept. 15 - okt.15.	Nógrádmegyer	

BÁBOS MŰHELY EDIT NÉNI KÖNYVESPOLCÁN

Az Edit néni könyvespolca című rendezvénysorozat 2005 tavasza óta működik az intézmény gyermekrészlegében. A program sikeres és népszerű, nagy az érdeklődés a gyerekek, a szülők és a pedagógusok részéről egyaránt. Olyan komplex közösségi programot valósítunk meg, ahol szerepet kap az irodalom, a képzőművészet, a kézművesség és a zene.

Mi gyermekkönyvtárosok elsődleges célunknak tartjuk, hogy a programot rendszeres időközönként, folyamatosan megrendezhessük, hiszen csak így jelenthet maradandó élményt a gyerekeknek. A gyermekközösség állandóan változik, cserélődik, hiszen a kicsik felnőnek és kikerülnek a mesék bűvös világából. És természetesen szükség van lelkes könyvtárosokra, P. Kerner Edit előadóművészre, támogató szülőkre, segítőkész nagyszülőkre és a világra kíváncsi gyerekekre.

A Közművelődési Intézet munkatársa, Bulikné Szolnoki Ildikó sikeres pályázatának köszönhetően (Nemzeti Kulturális Alap) 2009. I. félévében 6 foglalkozás megrendezésére nyílt lehetőségünk. Megújult a program, hiszen a kézműves foglalkozások bábos műhellyel egészültek ki és a bábkészítésben, bábozásban jártas szakemberek segítségét vettük igénybe. Ágasvári Jánosné, Huszárné Balogh Bernadett és Ispán Mariann kiváló óvodapedagógusok csatlakoztak a csapathoz és határt nem ismerő fantáziájukkal, kreatív ötleteikkel gazdagították az összefüggéseket. A bábos műhely keretében életre keltettük a mesék szereplőit: készítettünk síkbabokat, állatfigurákat, farsangi álarcokat, maszkokat, festettünk húsvéti tojásokat, készítettünk Anyák napi ajándékokat. Mindezt különböző anyagok felhasználásával tettük: papír, filc, textil, dekorgumi, gyöngy; elmaradhatatlan volt a színesceruza, a zsírkréta, a tempera és a vízfesték.

A résztvevők hallgathattak téli meséket, történeteket, tavaszi verseket, vidám mondókákat. Előnyben részesítettük a magyar népmeséket, különösen az állatmeséket, Nagy Zoltán palóc népmeséit, felelevenítettünk farsangi és húsvéti népszokásokat. Az év első 6 rendezvényén 131 gyerek és 66 felnőtt vett részt.

A művészeti foglalkozásokon készült alkotásokból minden esetben kiállítást rendezünk - a tanulók közreműködésével - a Gyermekkönyvtár előtti részen - amely szintén népszerű a gyerekek és a könyvtárlátogatók körében. Az elkészült munkák hónapokig díszítik az intézmény tereit, majd a kiállított tárgyakat hazavihetik a kis alkotók.

Időközben a program annyira népszerű lett, hogy kiléptünk otthonunkból. Az Edit néni könyvespolca meghívást kapott egy Salgótarjánhoz közeli településre, Somoskőújfaluba, illetve Nagyorosziban már többször vendégzerepelt Edit néni. 2009 januárjában átléptük a megyehatárt: Budapesten, a Művészetek Palotájában került megrendezésre a Cifra palota című kulturális rendezvény, amelynek Nógrád megye volt a házigazdája. Nagy örömünkre szolgált, hogy a neves nógrádi előadók, művészek, hagyományápoló együttesek között helyet kapott Edit néni könyvespolca, és P. Kerner Edit palóc meséket olvasott fel a gyerekeknek.

Sőt, átléptük az országhatárt is: a projekt meghívást kapott a szlovákiai Losonc városába. 2009. márciusától havonta egy alkalommal a losonci Szabó Gyula Emlékházban is megrendezésre kerül a program szlovákiai gyerekek részvételével.

A foglalkozásokon együtt él a mese a zenével, a játékos cselekvésekkel, a kézművességgel, vagyis mindazzal, amit minden gyermek szeret. Mert az olvasás, az eljátszás és az elkészítés mesés hármasa, ha sikerül egy gyermekkel mindháromban elmerülni, segít abban, hogy a gyermekből olvasó felnőtt legyen.

Nagy Mónika, Holtai Zsuzsanna gyermekkönyvtárosok

KISTÉRSÉGI BESZÉLGETÉSEK

Programunkat 2003-ban indítottuk, azzal a céllal, hogy a települések tájékozódjanak egymás közösségi, kulturális életéről, problémáiról, megoszthassák tapasztalataikat, és kapcsolatokat építhessenek egymással.

A beszélgetéseken lehetőség nyílt arra is, hogy a jelenlévők jobban megismerjék egymás munkáját, a szomszédos településeken zajló közművelődési folyamatokat, művészeti rendezvényeket, az azokhoz való kapcsolódási pontokat, és nem utolsósorban bepillantást nyerjenek a civil szervezetek napi munkájába. A találkozások egyben tanulási alkalmak is voltak, mert sokat tanulhattak egymás eredményeiből, gondoljaiból és megoszthatták tapasztalataikat.

E közös tanulási folyamat részeként 2009-ben „*A könyvtári és közművelődési munkát segítő internethasználati ismeretek*” címmel szerveztünk továbbképzési alkalmakat. Áprilisban és májusban minden kistérségben meghirdettük programunkat a településeken dolgozó közművelődési és könyvtáros szakemberek számára. A képzés jellegéből fakadóan kisebb csoportokba szerveztük az érdeklődőket, biztosítva valamennyiük számára a tanultak azonnali kipróbálását a gyakorlatban.

Mivel célunk kifejezetten gyakorlati ismeretek nyújtása volt, számítógépes terekben, termekben zajlottak a rendezvények, két alkalommal Könyvtárunkban a salgótarjáni, szécsényi és bátonyterenyei kistérségben dolgozó kollégák számára, valamint egy-egy alkalommal Pásztón a Teleki László Városi Könyvtár és Rétság a Városi Közművelődési Központ és Könyvtár, Érsekudkerten a Mikszáth Kálmán Közművelődési Intézmény adott helyet rendezvényünknek.

Vadász Péter a Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Közművelődési Intézet munkatársa hasznos és praktikus ismereteket adott át a kollégáknak.

A résztvevők a szakmai hírforrásokhoz való hozzáférés módját sajátíthatták el. Hírlevelekre iratkoztak fel, megismerték a pályázati lehetőségeket tartalmazó honlapokat, megismerték a közös katalógusok előnyeit, felkeresték a könyvtárakat és közművelődési szakembereket segítő internetes oldalakat. A foglalkozások kötetlen, jó hangulatú programok voltak, hiszen azonnali vélemény- és tapasztalatcserét tett lehetővé, közvetlen reakciókat váltott ki a kollégákból. Sokat jelentett a kapcsolatépítésben és a kapcsolattartásban és az egymás segítése is közelebb hozta a résztvevőket a gyakorlati feladatok végrehajtása során.

Mivel a könyvtári és közművelődési munka ma már megköveteli a rendszeres számítógép- és internethasználatot, az ilyen képzési alkalmakra nagy szükség van. Reméljük, hogy kollégáink jó hangulatban, új meretekkel gazdagabban távoztak rendezvényeinkről, és a megszerzett ismereteket jól tudják majd hasznosítani a mindennapi munkájuk során.

Bulikné Szolnoki Ildikó, Ferik Ibolya

ÚTJÁRA INDULT A VILÁGJÁRÓ KLUB

Hagyományteremtő programsorozat első rendezvényét tartottuk a Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Közművelődési Intézetben 2009. május 26-án. Szándékaink szerint minden hónap utolsó keddjén képzületbeli utazást tehetünk vendégeinkkel együtt a világ különböző országaiban.

Az első alkalommal Molnár Éva, intézményvezetői jogkörrel felruházott általános igazgatóhelyettes

bemutatta a szépszámú közönségnek a klubot. Majd Szűcs Margit tájékoztató könyvtáros, a BBMKKI munkatársa tartott fotókkal illusztrált élménybeszámolót Londonról és Liverpoolról, ahol nemrégiben járt. A vetítés és a beszámoló egyedisége elbűvölte a közönséget, folyamatos pozitív visszhangja van az eseménynek! Az előadás után az előre meghirdetett utazási totót sorsoltuk ki, mind gyermek, mind felnőtt kategóriában.

A második előadást Kopka Viktor, az Egri Nyomda Kft. ügyvezető igazgatója tartotta, aki afrikai vadászélményekkel, kalandokkal nyűgözte le a hallgatóságot. Szólt arról is, hogy Kisbágyonban létrehozta egy Afrikai-Magyar Magánmúzeumot, ahol különféle vadásztrófeák

kaptak helyet.

A város utazási irodái közül az IBUSZ, a Marco Polo és az OTP-Travel prospektusokkal, szórólappal jelent meg a rendezvényen, melyek igen népszerűek voltak az utazni vágyók körében.

A következő Világjáró Klub 2009. június 30-án, 16.30 órakor kerül megrendezésre. Szeretettel várjuk az érdeklődőket - gyerekeket, felnőtteket egyaránt!

Szabóné Kereskényi Gabriella

INTERNET-TANFOLYAMOK ÚJRA

A megyei könyvtárban immár hagyományos számítógép- és internethasználati tanfolyamokat a 2009-es évben is megrendezzük. 100 fő képzését finanszírozza az NKA Könyvtári Szakmai Kollégiuma, a résztvevőknek tehát ingyenes az oktatás, csupán érvényes könyvtári tagság a feltétel.

Hazánkban hozzávetőleg a lakosság kétharmada egyáltalán nem él a hálózat nyújtotta előnyökkel, a sok szempontból hátrányból induló nőrádiakat pedig még kilátástalanabb helyzetbe sodorja a digitális írástudatlanság. Az internetezők száma is félmillióval nőtt az elmúlt évben, ami rendkívül biztató, de ismét az ifjú titánok erősítettek, hiszen a 18-29-es korosztályon belül kétszer annyi az új megterők aránya, mint a 60+ korosztályban. A gazdag tartalom és sokféle szolgáltatás ellenére, amit a blogok, közösségi szájtok és tartalomszolgáltatók nyújtanak, a netet használók sajnos még mindig kisebbségnek számítanak. A nem internetezők közül vajon ki élvezi a bürokráciát? Vajon ki élvezi a személyes ügyintézt megelőző 3 óras sorban állást? Vajon a nem internetező szegények közül hányan lennének rászorulva arra a gázárkezdvezményre, ami az online szerződőknek jár egy újonnan feltűnt alternatív gázszolgáltatónál? A példákat sorolhatnánk napestig.

Ezt a kisebbséget szeretnénk növelni tanfolyamainkkal. A kezdők számára ismertetjük a weboldalak általános jellemzőit, a böngészőprogram funkcióit, postafiókot készítünk, bemutatunk néhány alapvető adatbázist, portált, és keresési stratégiákat is gyakorlunk. A haladókkal összetettebb keresési módokat, a Google különféle szolgáltatásait (Docs, Maps stb.), letöltéseket, RSS, fotóalbumok, videómegosztók használatát tanítjuk meg.

A képzés 30 tanórás, amely 5 alkalmat teljesítenek a résztvevők, az első három kurzus június 2-án indult. Sok szeretettel várjuk az érdeklődőket!

Szűcs Margit

KÖNYVTÁRUNK ÁLTAL SZERVEZETT PROGRAMOK 2009 ELSŐ FÉLÉVÉBEN

Könyvtárunk folyamatosan törekszik arra, hogy a kistelepülésen élők számára információ-szerzési, önművelési, kulturális, művelődési, szabadidő eltöltési, közösségi lehetőségeket biztosítson. Felmérések igazolják, hogy a vidék intézményi ellátottsága részben a különféle integrálások következtében nem kielégítő. A tavaly elvégzett országos kutatásban (Magyarország településeink közművelődési intézményi ellátottsága) intézményünk is részt vett. A kutatás eredménye Nógrád megyére vonatkozó megállapította, hogy a művelődési házak, közösségi szinterek működésének ellátottsága nagyon rossz, másfelől a mozgókönyvtári ellátás pozitív hatása erősen érződik a megye településein. A korszerű könyvtári szolgáltatások új tartalommal teltek meg. Úgy gondolom, hogy ehhez az általunk szervezett programok is hozzájárultak.

A kistérségi programokat igyekeztünk úgy megszervezni és a helyszínt úgy kiválasztani, hogy akár több környező településről is részt tudjanak venni az érdeklődők. Ebben mindig jó partnereink voltak az iskolák, a kistérségek és nem utolsó sorban közvetlen partnereink, a közösségi szinterek művelődésszervezői, könyvtárosai. Helyi programjainkat az olvasói igényeknek megfelelően alakítottuk. Jelentős előrelépést jelent, hogy egyre több civil szervezetet tudunk megszólítani partnerként és közönségként egyaránt. Ennek oka is helyben keresendő. A könyvtárunkban működő hét civil szervezet rendezvényei még változatosabbá tették program kínálatunkat.

A Palócföld főszerkesztője, Mizser Attila, valamint Pap József és Pap Ádám, a Madách Gimnázium tanulói állandó szereplői voltak a Palócföld folyóirat bemutatóinak, illetve a Találkozási pontok sorozatnak.

A találkozási pontok és a tájélató programsorozat a Nemzeti Kulturális Alap Szépirodalmi, illetve Közművelődési Kollégiumának anyagi támogatásával valósult meg. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata anyagi támogatást biztosított az Ünnepi Könyvhét megrendezéséhez.

Válogatás a kistérségi és a helyi programokból:

Író-olvasó találkozók Nógrádi Gábor íróval Nézsán, Egyházasdengelegen és Bárnában általános iskolásoknak (május 4-5.)

A dunaszerdahelyi Kicsi Hang Verséneklő Együttes koncertjei általános iskolásoknak május 8-án Erdőkürtön, Kállón, Csécsén, május 15-én Nógrádban, Szentén és Alsópetényben.

A „Találkozási pontok” kortárs magyar irodalmat bemutató programsorozatunk vendégei voltak február 23-án Fekete Gyula író (Budapest), Szakonyi Károly író (Budapest), Maróti István irodalomtörténész (Budapest), március 23-án Hodossy Gyula költő (Dunaszerdahely), Csanda Gábor irodalomtörténész (Pozsony).

Április 20-án Tözsér Árpád költő, a Palócföld főmunkatársa (Pozsony), május 11-én Lackfi János író, költő (Budapest) járt nálunk. Június 11-én pedig záró programként Grecsó Krisztián író (Budapest) lesz a vendégünk.

A Bóna Kovács Károly Galéria kiállításait ebben a félévben is több százan tekinthették meg. Kiállítóink voltak: Simon Réka főiskolai hallgató, a XIX. Zománcművészeti Alkotótábor tagjai, Losonczy Ildikó grafikus, Agócs József fotográfus, Bocsi Józsefné és Bocsi Éva népi iparművészek, Antal József festőművész. Kiállításmegnyitóinkat a Váczi Gyula és a Hibó Tamás Alapfokú Művészeti iskolák tanulói, tanárai, a MOVING ART csoport és a kazári iskolások igényes és hangulatos fellépésükkel színesítették.

Nagyszerű Anyák Napi köszöntőt tartottunk. Vendégünk volt Endrei Judit, az Endrei Könyvek Kiadó alapítója, vezetője. Köszöntőt mondott Becsó Zsolt, a Nógrád Megyei Közgyűlés elnöke és Simon Gábor az Esélyek Háza irodavezetője. A rendezvény során elhangzott dalok, a hangszeres muzsika Lengyel Juditnak, Tóth Tibornak, a versek, a prózai részletek, a Lélependítők Társasága tagjainak, Deák Júliának, Horváth Lilinek, Pap Dávidnak, Pap Józsefnek köszönhető.

Tájéltató programok a Vertich Színpadstúdió közreműködésével május hónapban Drégelypalánkon, Varsányban, Jobbágyiban, Romhányban és Cereden, ahol Marschalkó Zsolt: Zsarnokölők című darabját láthatta a közönség.

TANULMÁNYÚTON JÁRTUNK

2009. április 3-4. között szakmai tanulmányúton vettek részt Nógrád megye könyvtárosai Nyíregyházán és Miskolcon. Ezúton mondunk köszönetet a szíves és kedves fogadtatásáért, a gazdag és tartalmas programokért a Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtárnak, a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárnak, valamint az MKE Szabolcs-Szatmár és Borsod-Abaúj-Zemplén megyei szervezete képviselőinek. A tanulmányutat a Nemzeti Kulturális Alap Könyvtári Kollégiuma támogatta.

MEGHÍVÓ

Kedves Kollégák!

A Magyar Könyvtárosok Egyesületének Nógrád Megyei Szervezete a következő taggyűlést
2009. június 22-én (hétfő) 10.00 órakor
tartja, a PSZF Könyvtárban (Salgótarján).

Tervezett napirend:

- 9.30 -10.00 Gyülekező a Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Közművelődési Intézet előterében, majd séta és érkezés a főiskola könyvtárába.
  - 10.00 -10.30 Köszöntő – Ludasi Tünde az MKE Nógrád Megyei Szervezet elnöke
  - Aktualitások – Kapás Tünde az MKE Nógrád Megyei Szervezet titkára
  - A bolonyai képzés c. előadás - Novákné Bükki Mária és Szilágyi Zoltánné
  - 12.30 Ebéd a főiskolán
- Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Salgótarján, 2009. június 2.

Ludasi Tünde
elnök

Megjelenik: alkalmanként 100 példányban
Kiadja: Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Közművelődési Intézet – MKE Nógrád Megyei Szervezete
Felelős kiadó: Molnár Éva
Szerkeszti: Gyetvainé Szorcik Angéla, Szűcs Margit
Cím: Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Közművelődési Intézet – 3100 Salgótarján, Kassai sor 2.; Pf. 18
E-mail: angela@bbmk.hu
Telefon: 32/416-777 (118-es mell.) * Fax: 32/416-482